

COMPENDIU JURIDIC

--

Privind restrictiile sau interdictiile referitoare la cultivarea si utilizarea organismelor modificate genetic conform dreptului CE

Thijs F.M. Etty, LL.M.

17 Octombrie 2007

Lector/Cercetator in dreptul European
Vrije Universiteit Amsterdam (VU Amsterdam)
Institutul pentru Studii de Mediu (IVM), Departamentul pentru Analiza Politicilor de Mediu (EPA),
si Facultatea de Drept
@: thijs.etty@ivm.vu.nl

*The present legal brief is provided under the strict and explicit disclaimer that no responsibility or liability of any kind can be attributed to or assumed by the author or his employers

SUMAR

Singura cultura din domeniul organismelor modificate genetic (OMG) aflata in prezent pe piata Europeana, care a fost autorizata pentru cultivarea la scara comerciala pe teritoriul UE – porumbul MON810 Bt – se confrunta cu o rezistenta crescanda din partea guvernelor Statelor Membre ale UE. In plus fata de interzicerea de protectie pe care Austria a instituit-o chiar de la autorizarea punerii pe piata a MON810 in 1998, alte cateva State Membre – incluzand Germania, Ungaria, Grecia si Polonia – au decis recent sa interzica OMG pe teritoriul lor national, in tmp ce altele par sa aiba in vedere astfel de masuri de precautie – incluzand Bulgaria, Romania si Franta. Pare deci ca se produce un anumit impuls catre interdictiile nationale de protectie.

La originea acestui impuls in crestere se afla preocuparile privind siguranta de mediu a MON810, care sunt amplificate de faptul ca autorizarea sa de zece ani continua sa ramana in vigoare cu toata baza sa legala si stiintifica depasita. Conform dreptului CE actual, in special Directiva 2002/18/EC privind eliberarea deliberata in mediu al OMG, evaluarea riscului de mediu din 1998 ar fi insuficienta pentru autorizarea cultivarii.

Prezentul compendiu juridic exploreaza diferite optiuni legale conform dreptului CE primar si secundar de care dispun Statele Membre pentru a interzice sau a restrictiona cultivarea si/sau punerea pe piata a OMG autorizate in UE, in special porumbul MON810, cu respectarea obligatiilor lor in conformitate cu dreptul Comunitatii Europene (CE). Aceste optiuni includ recursul la Articolul 23 din Directiva 2001/18/EC privind eliberarea deliberata, Articolele 16 si 18 din Directiva 2002/53/EC privind semintele, Articolul 95(5) si eventual Articolul 176 din Tratatul CE.

Pe baza unei analize a temeiurilor legale relevante precum si a situatiei interdictiilor de salvagardare existente in Statele Membre si a evidentei voturilor de comitologie, prezentul compendiu juridic concluda ca cea mai flexibila, solida si sustenabila pe termen lung baza legala pentru restrictiile sau interdictiile privind cultivarea OMG autorizate se regaseste in asa numita “Clauza de salvagardare” de la Articolul 23 al Directivei 2001/18/EC privind eliberarea deliberata. Invocarea acestei clauze de salvagardare poate fi justificata pe durata incheierii procedurii de reinnoire a autorizarii MON810, pe durata adoptarii asa numitei legislatii “de

coexistentă”, și în legătură cu, *inter alia*, legislația pentru conservarea naturii a CE (în special pentru Statele Membre mai “recente” din Europa de Est).

Mai mult, în prezent, o combinație de circumstanțe, dintre care probabil cea mai importantă este derularea în curs a procedurii de reinnoire a autorizării MON810, pare să creeze un climat neobisnuit de receptiv pentru măsurile naționale de salvagardare cu privire la OMG. În aceste condiții, pare să fie în întregime viabilă pentru Statele Membre ale UE cel puțin o interdicție provizorie pentru sezonul de cultivare 2008.

1. INTRODUCERE

Singura cultura din domeniul organismelor modificate genetic (OMG) aflata in prezent pe piata Europeana¹, care a fost autorizata pentru cultivarea la scara comerciala pe teritoriul UE – porumbul MON810 Bt² – se confrunta cu o rezistenta crescanda din partea guvernelor Statelor Membre ale UE. In plus fata de interzicerea de protectie pe care Austria³ a instituit-o chiar de la autorizarea punerii pe piata a MON810 in 1998, alte cateva State Membre – incluzand Germania, Ungaria, Grecia si Polonia⁴ – au decis recent sa interzica OMG pe teritoriul lor national, in timp ce altele par sa aiba in vedere astfel de masuri de precautie – incluzand Franta, Bulgaria si Romania. Pare deci ca se produce un anumit impuls catre interdictiile nationale de protectie.

La originea acestui impuls in crestere se afla preocuparile privind siguranta pentru mediu a MON810, care contesta asigurările producătorului, Monsanto, și constatările evaluării riscurilor de mediu din 1998. In particular, pe baza experientei agricole din ultimii zece ani cu MON810, studiile stiintifice au aratat efecte negative neintentionate asupra organismelor benefice nevizate, o rata ridicata a mortalitatii la omizile fluturilor protejati, si daune aduse sanatatii solului si o crestere a rezistentei daunatorilor datorita persistentei in sol a toxinei Bt produsa de porumbul MG. De exemplu, foarte recent, astfel de studii stiintifice au fost citate de Guvernul Federal German in sprijinul suspendarii de catre acesta a cultivarii MON810 in Germania pana la o evaluare a riscului si un raport de monitorizare actualizate. In adresa sa catre Monsanto Europe S.A., din data de 27.04.2007, Oficiul Federal German pentru Protectia Consumatorului si Siguranta Alimentelor a indicat “un motiv legitim de a presupune ca este un pericol pentru mediu cultivarea MON810”.⁵

Preocuparile sunt exacerbate de faptul ca baza legala de autorizare veche de aproape douazeci de ani a fost abrogata si inlocuita de o legislatie mult mai stricta si mai preventiva. Cand in 1998, MON810 a fost aprobat pentru punerea pe piata UE pentru toate utilizarile (respectiv cultivare, prelucrare in produse alimentare, furaje si import) de catre autoritatile Franceze in baza dispozitiei hotararii Comisiei,⁶ aceasta aprobare s-a bazat pe Directiva 90/220/EEC.⁷ In deceniul de la autorizarea MON810 cadrul legal al CE privind biotehnologia agricola a fost substantial revizuita, in special prin adoptarea Directivei 2001/18/EC privind introducerea deliberata in mediu a OMG.⁸

Exista diferente importante intre cele doua Directive, incluzand o focalizare pe accentuarea principiului preventiv, si in particular o evaluare a riscului de mediu si a cerintelor de monitorizare mult mai profunda si mai cuprinzatoare conform noii Directive.⁹ Evaluarea riscului si rapoartele de monitorizare care au constituit baza pentru autorizarea MON810 in 1998 n-ar mai fi suficiente pentru aprobare conform normelor juridice actuale. Independent de baza sa legala si stiintifica depasita, autorizarea din 1998 a ramas valabila fara nici o prevedere suplimentara,¹⁰ spre nemulțumirea unui numar tot mai mare de State Membre.

Fata de aceasta situatie, prezentul compendiu juridic exploreaza optiunile juridice la dispozitia Statelor Membre de a interzice sau de a restrictiona cultivarea si/sau punerea pe piata a OMG

autorizate de UE, in particular porumbul MON810, cu respectarea obligatiilor in conformitate cu dreptul Comunitatii Europene (CE).

2. BAZA LEGALA IN DREPTUL DE A RESTRICTIIONA SAU INTERZICE CULTIVAREA OMG AUTORIZATE DE UE

Desi regimul de reglementare al CE privind biotehnologia agricola are o extindere relativ larga a armonizarii, exista un numar de exceptii posibile de la acest cadru in mare masura unitar. Aceste exceptii sau “masuri de protectie [salvgardare]” reflecta structura si sistemul de baza al dreptului CE privind piata interna, astfel cum este stabilit in Articolele 28-30 din Tratatul CE.¹¹ Articolele 28 si 29 garanteaza libera circulatie pe piata interna a CE a bunurilor, serviciilor, persoanelor si capitalurilor prin interzicerea tuturor restrictiilor cantitative si a tuturor masurilor avand un efect echivalent intre Statele Membre. Prin Articolul 30 se creaza o baza juridica *lex generalis* pentru exceptii, care permite conditionat Statelor Membre sa afecteze libera circulatie in cadrul pietei interne pe baza unor argumente care nu sunt de ordin economic, si care includ, cel mai important, protectia sanatatii si vietii omului, animalelor si plantelor.

Acest principiu de baza si exceptiile la acesta se reflecta in masurile de armonizare interna de piata adoptate conform Articolul 95 CE. In plus fata de baza legala oferita de Articolul 95 (5) Statelor Membre sa deroge de la armonizare prin cerere catre Comisie,¹² Articolul 95(10) EC prevede de asemenea ca aceste masuri de armonizare pot “include o clauza de salvgardare care autorizeaza Statele Membre sa ia, pentru unul sau mai multe motive care nu sunt de ordin economic si sunt mentionate la Articolul 30, masuri provizorii in conformitate cu o procedura comunitara de control.

Deci, desi principiul de baza al masurilor de armonizare in biotehnologia agricola conform Articolului 95 EC este libera circulatie a OMG autorizate, atat dreptul primar cat si cel secundar al CE prevede baze legale pentru exceptii limitate de la acest principiu. Sectiunile care urmeaza vor prezenta principalele baze legale la dispozitia Statelor Membre care intentioneaza sa restrictioneze sau sa interzica cultivarea si/sau utilizarea si punerea pe piata a OMG, cu respectarea cat mai mult posibil a obligatiilor in conformitate cu dreptul CE.

2.1.1 Articolul 23 (“Clauza de salvgardare”) din Directiva privind eliberarea deliberata 2001/18/EC¹⁴

Directiva 2001/18/EC este instrumentul legislativ cheie pentru autorizarea cultivarii OMG in UE. Articolul 22 reitereaza principiul ca libera circulatie a OMG autorizate nu poate fi interzisa, restrictionata sau ingradita de catre Statele Membre.

Prin derogare de la acest principiu, “clauza de salvgardare” de la Articolul 23(1)¹⁵ imputerniceste Statele Membre sa “*restrictioneze sau sa interzica provizoriu pe teritoriul lor utilizarea si/sau vanzarea unui OMG autorizat de UE sub forma de produs sau in cadrul unui produs*”. Domeniul acestei exceptii acopera toate utilizarile pentru care a fost autorizat OMG, de ex. cultivare, introducere deliberata, punerea pe piata si importul, utilizarea in alimente sau nutreturi sau pentru prelucrarea industrială.

Condițiile sunt ca un Stat Membru trebuie să aibă “temeiuri detaliate” pentru a considera ca un OMG constituie un “risc pentru sănătatea omului sau pentru mediu”. Aceste temeii detaliate necesită “punerea la dispoziție a unor informații noi sau suplimentare de la [autorizare] și care afectează evaluarea riscului de mediu sau reevaluarea informațiilor existente pe baza unor cunoștințe științifice noi sau suplimentare”.

Procedura este ca Statul Membru trebuie să informeze imediat Comisia și celelalte State Membre cu privire la măsurile sale de salvagardare și temeiurile justificative ale acestora. Deși formal, Articolul 23(2) stipulează că măsurile naționale de salvagardare vor fi analizate în termen de 60 de zile la nivelul UE (prin procedurile de “comitologie”, care implică Comitetul de Reglementare¹⁶ și dacă este necesar și Consiliul), acest termen limită oficial pare să devină inutil datorită realității politice. O dovadă amplă a acestui fapt este data de interdicțiile naționale de lungă durată pe baza acestei clauze de salvagardare,¹⁷ inclusiv interdicția de aproape 10 ani a Austriei privind porumbul MON810. Mai mult, nu există vreo stipulare care să aibă un efect formal asupra valabilității legale a măsurilor naționale de salvagardare raportat cel puțin la perioada de verificare de 60 de zile de la Articolul 23. Prin urmare, natura temporară prevăzută de Articolul 23(1) nu este solidă din punct de vedere legal, și în practică pare să nu elimine măsurile de durată nedeterminată.

2.1.2 Articolele 16 și 18 (“Clauze de salvagardare”) din Directiva privind semintele 2002/53/EC¹⁸

Directiva 2002/53/EC guvernează Catalogul comun al UE al varietăților speciilor de plante agricole (Catalogul comun al semintelor), în care trebuie înscrise varietățile de seminte înainte ca acestea să poată fi cultivate în toată UE. Din Septembrie 2004, Comisia a înscris 31 de varietăți ale semintelor de porumb MON810 GM pentru comercializarea și cultivarea în toată UE.¹⁹ După publicarea oficială a acestei înscrisuri, în principiu se interzice Statelor Membre să supună varietățile de seminte oricărui “*restricții de comercializare*” (Articolul 16(1)). Prin derogare de la acest principiu al liberei circulații, directiva 2002/53/EC oferă Statelor Membre două baze legale de excepții. Domeniul ambelor acestor baze acoperă cultivarea și/sau comercializarea varietăților de seminte înscrise (atât OMG cât și non-OMG) și a materialului de propagare.

Prima excepție, cea de la Articolul 16(2), permite Statelor Membre să solicite Comisiei avizul prealabil pentru “*a stabili condițiile de cultivare*” sau chiar de “*a interzice utilizarea varietății pe tot teritoriul sau sau pe o parte a acestuia*”.²⁰ Ca o condiție pentru a aplica această excepție, un Stat Membru trebuie să demonstreze oricare din următoarele situații: “cultivarea varietății poate fi daunătoare din punct de vedere al sănătății plantei pentru cultivarea altor varietăți sau specii”; sau “*varietatea nu produce rezultate, în nici o parte a teritoriului sau, care să corespundă celor obținute de la o varietate comparabilă*”; sau că “*este bine cunoscut că varietatea nu este adecvată pentru cultivare în nici o parte a teritoriului sau din cauza tipului sau de clasă de maturizare*”; sau că există alte “*motive valabile*” pentru a considera că “*varietatea prezintă risc pentru sănătatea omului sau pentru mediu*”.²¹

In mod destul de similar, a doua exceptie, cea de la Articolul 18, ofera Statelor Membre oportunitatea de a solicita avizul prealabil al Comisiei pentru “a interzice comercializarea semintelor sau a materialului de propagare”. Conditia este ca trebuie sa se demonstreze ca varietatea de seminte ar putea “fi daunatoare din punct de vedere al sanatatii plantei pentru cultivarea altor varietati sau specii”. Procedura conform ambelor prevederi este ca Statul Membru trebuie sa solicite avizul prealabil al Comisiei inainte de a legifera o restrictie sau o interdictie nationala sau regionala.²² Se face o exceptie de procedura de urgenta in cazul unui “pericol iminent de raspandire a unor organisme daunatoare sau pericol iminent pentru sanatatea omului sau pentru mediu”. In aceste circumstante Statele Membre nu trebuie sa astepte aprobarea prealabila, si in schimb pot legifera imediat interdictii provizorii. In acelasi timp, trebuie depusa la Comisie o solicitare de verificare *ex post*, care va fi finalizata in termen de trei luni.

Avand in vedere cerintele standard ale autorizarii si verificarii *ex ante* a masurilor conform Directivei 2002/53/EC, despre aceste prevederi nu se poate afirma categoric ca sunt “clauze de salvagardare” *strictu sensu*, intrucat acestea ofera numai un domeniu mai curand limitat pentru masurile preventive unilaterale ale Statelor Membre. Mai mult, conditiile conform Directivei privind semintele sunt formulate mai restrictiv decat conform Directivei 2001/18/EC, data fiind focalizarea sa particulara pe “justificarile agronomice” (de ex. clasa de maturizare). Cu privire la MON810 aprobat in prezent, aceste justificari agronomice pot cu siguranta sa existe in Statele Membre mai recente din Europa de Est, dar in mod normal nu vor fi asa de relevante pentru Statele Membre “mai vechi”, precum Franta. De fapt, in cazul specific al MON810, recursul la Articolele 16 sau 18 din Directiva 2002/53/EC va fi in mod particular impracticabil pentru tari precum Franta sau Spania, care au deja inscrise varietatile de MON810 in catalogul lor national de seminte cu ani inainte de inscrierea la nivelul UE.

Totusi, trebuie sa se sublinieze ca aceste observatii sunt independente de eventuala oportunitate a acestor clauze de salvagardare pentru orice Stat Membru cu privire la eventuale autorizari UE viitoare ale altor OMG pentru cultivare, in functie de caracteristicile lor agronomice specifice.

Date fiind aceste considerente, clauza de salvagardare conform Articolul 23 al Directivei 2001/18/EC pare sa ofere Statelor Membre un temei legal mult mai larg, mai flexibil si aparent de asemenea sustenabil pe termen mai lung pentru restrictiile sau interdictiile privind cultivarea unui OMG decat Directiva privind semintele 2002/53/EC. Acest fapt se poate ilustra prin intelegerea recenta pe termen de doi de catre Grecia cu privire la porumbul MON810. Initial, Grecia a notificat Comisiei interdictia sa in conformitate cu Articolul 18 din Directiva privind semintele.²³ Comisia, nefiind convinsa de dovezile prezentate de Grecia pentru a-si sustine interdictia, a adoptat o Decizie prin care refuza autorizarea interdictiei, dupa ce nici SCSP si nici Consiliul nu putusera sa atinga un QMV in comitologie.²⁴ Ulterior, guvernul Grec a decis sa modifice/extinda baza legala pentru interdictia sa de salvagardare, si a mentinut interdictia prin invocarea Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC.²⁵

Ca o dovada in plus a aplicabilitatii mai limitate a Articolelor 16 si 18 din Directiva 2002/53/EC, in prezent este in vigoare doar o singura interdictie de salvagardare conform acestei Directive privind semintele. In Mai 2006, Poloniei i s-a acordat permisiunea de a interzice 16 varietati de seminte ale porumbului MG MON810, datorita clasei lor inalte de

maturizare, care este in mod clar si permanent inadecvata pentru conditiile climatice si agricole din Polonia.²⁶ Faptul ca in aceeasi data si conform aceleiasi prevederi, Polonia a primit si permisiunea de a interzice alte 700 de varietati de porumb non MG, indica clar faptul ca acesta nu este un exemplu instructiv de interzicere cu succes a semintelor MG, ci mai curand reprezinta realitatea agronomica a faptului ca porumbul tinde sa nu fie adecvat pentru climatul agricol din Polonia.²⁷

2.1.3. Jurisprudenta Curtii Europene de Justitie

Condițiile prevăzute în procedurile de salvagădare mai sus menționate lasă o anumită marjă de interpretare. În ultimii ani, Curtea Europeană de Justiție (ECJ) a dat unele clarificări și a elaborat unele criterii materiale (cumulative) pentru justificarea măsurilor preventive de salvagădare ale Statelor Membre.²⁸ În particular, Statele Membre trebuie să demonstreze “existența unui risc specific, bazat pe o evaluare a riscului cât mai completă posibil în circumstanțele particulare ale unui caz individual”, iar măsurile de salvagădare nu se pot baza în mod corespunzător pe o abordare pur ipotetică a riscului, bazată doar pe supozitii care nu sunt încă verificate științific”, și trebuie să fie “necesare pentru a preveni” pericolul pentru sănătatea omului sau pentru mediu.²⁹

Evident, deși oferă un context suplimentar, aceste alte criterii nu elucidează complet criteriile materiale, ceea ce se completează prin confirmarea de către Curte că principiul precauției ar putea necesita un anumit grad de flexibilitate în verificarea acestor condiții în cazuri individuale.³⁰ Totuși, hotărârile judecătorești recente demonstrează că Instanța nu aplică aceste criterii în practică (la fel și în cazurile care implică probleme ne-armonizate), și deci Statele Membre sunt sfătuite să ia în considerare aceste aspecte când își formulează motivele justificative pentru măsurile de salvagădare.³¹ În particular, Curtea a evidențiat obligația Statelor Membre de a efectua o (nouă) evaluare științifică a riscului ca bază pentru măsurile de salvagădare, ceea ce apare ca o extindere a obligației de a proba în conformitate cu litera clauzelor de salvagădare respective.

2.1.4. Legislația de conservare a naturii a CE și “regiunile biogeografice”

Legislația armonizată a CE în domeniul conservării naturii nu prevede *per se* o bază legală pentru restricții sau interdicții privind cultivarea sau utilizarea OMG.³² Totuși, obligațiile pe care acestea le impun Statelor Membre cu privire la protecția faunei și florei în Europa și siturile Natura 2000 pot avea o relevanță juridică în legătură cu clauzele de salvagădare de mai sus. În particular, unele State Membre pot avea un motiv viabil de acțiune pentru o excepție bazată pe includerea (unei părți a) teritoriului lor în una din cele nouă “regiuni biogeografice” reorganizate în prezent în conformitate cu Directiva Habitacțiilor 92/43/EEC.³³ În particular, Statele membre mai recente din Europa de Est ar putea argumenta că regiunile lor biogeografice nu au fost luate în considerare în procedurile de autorizare a OMG înainte de aderarea la UE. S-ar putea argumenta că acest fapt conduce la încălcarea cerinței Directivei 2001/18/EC de derulare a unei evaluări prealabile pas-cu-pas a riscului de mediu luând în considerare mediul de primire în care pot fi introduse OMG.³⁴ Mai mult, aceste State Membre nu au avut oportunitatea de a interveni în procedura inițială de autorizare a MON810, în cursul căreia acestea ar fi putut obține restricția sau interdicția introducerii în anumite zone

biogeografice in baza Articolului 19 din Directiva 2001/18/EC. Prin urmare, o masura de salvagardare *ex post* asigura o alternativa valabila si consistenta la remediile la care si Statele Membre “mai vechi” au avut anterior acces.

Un exemplu recent al acestei argumentari poate fi gasit in interdictia de salvagardare a Ungariei privind MON810, conform clauzei de salvagardare de la Articolul 23 din Directiva 2001/18/EC.³⁵

2.1.5. Suspendarea pe durata evaluarii actualizate a riscului de mediu si/sau pe durata reinnoirii autorizatiei in faza de expirare a MON810

Cum se prezinta in introducere, baza legala si cerintele stiintifice pe care s-a bazat autorizarea porumbului MON810 in 1998, au fost de atunci anulate si inlocuite cu prevederi semnificativ mai severe. Conform standardelor actuale, se poate ca MON810 sa nu mai fi fost autorizat pe baza aceleiasi evaluari a riscului de mediu. Urmare exemplului recent de mai sus al Germaniei,³⁶ Statele Membre ar putea legifera (de ex. conform Articolului 23 al Directivei 2001//18/EC) o suspendare provizorie a cultivarii si utilizarii MON810 conditionat de depunerea de catre Monsanto a unei evaluari actualizate a riscului de mediu si a datelor de monitorizare, in conformitate cu cerintele juridice si stiintifice actuale.

Ca un supliment la forta acestei actiuni juridice, este circumstanta ca autorizatia “depasita” din 1998 privind porumbul MON810 expira in 2007. Procedura reinnoirii acesteia este in prezent in curs, si pana la decizia finala de reinnoire, autorizatia expirata va ramane in vigoare.³⁷ Monsanto a optat sa imparta procedura de reinnoire in doua dosare separate; unul pentru continuarea comercializarii si utilizarii aditivilor alimentari, a nutreturilor si a aditivilor de nutreturi derivati ai MON810 dar cu excluderea cultivarii, si altul pentru continuarea si utilizarea porumbului MON810 pentru hrana animalelor dar excluzand utilizarea in alimente, inasa cu includerea cultivarii. Acest fapt ar putea implica oarecare incertitudine cu privire la sustinerea politica a reinnoirii autorizatiei pentru cultivarea MON810.

In contextul acestei proceduri de reinnoire a autorizarii, Monsanto trebuia sa fi solicitat sa depuna o evaluare actualizata si extinsa a riscului de mediu si un raport de monitorizare in conformitate cu standardele actuale. Aceste date nu au fost inca facute publice pe durata evaluarii acestora de catre Autoritatea Europeana pentru Siguranta Alimentelor (EFSA), si pana la o decizie finala privind reinnoirea prin procedurile de comitologie. Opiniile EFSA cu privire la aceste dosare sunt asteptate intre Decembrie 2007 si Martie 2008, cu adoptarea unei decizii finale asupra reinnoirii prevazute nu mai curand de milocul lui 2008, in lumina procedurilor de votare tipic greoaie in domeniul comitologiei si a sensibilitatii acestui dosar special. Aceasta combinatie de circumstante creaza o baza juridica si politica viabila pentru o suspendare provizorie a cultivarii MON810 pe durata evaluarii stiintifice reinnoite, dupa exemplul recent al Germaniei. Date fiind obligatiile sale in contextul procedurii de reinnoire, Monsanto ar fi trebuit sa reinnoiasca studiile stiintifice disponibile, si sa poata deci sa prezinte aceste date Statelor Membre care considera aceasta ca o conditie a continuarii cultivarii MON810 pe teritoriul lor. Prin urmare, si in lumina dovezilor stiintifice care sugereaza impact negativ pentru mediu, care au fost citate de unele State Membre, de oameni de stiinta independenti si ONG-uri, Statele Membre nu ar crea o sarcina disproportionata sau necuvenita

pentru Monsanto prin solicitarea unor date de siguranta actualizate pe care societatea ar trebui sa le aiba in prezent disponibile.

Este important sa se observe ca o astfel de invocare, ca urmare a exemplului recent al Germaniei, ar conduce in cel mai rau caz la o interzicere a cultivarii MON810 pentru sezonul de crestere 2008. In fond, chiar in cel mai expeditiv scenariu de luare a deciziilor, reinnoirea autorizatiei (pe masura publicarii datelor de evaluare actualizate privind riscul de mediu) apare in mare masura imposibil de realizat inainte de inceperea sezonului de plantare a porumbului in 2008.

2.1.6. Suspendarea pe durata adoptarii legislatiei nationale “de coexistenta”

Conform Articolului 26a³⁸ din directiva 2001/18/EC Statele membre sunt mandatate sa “ia masurile corespunzatoare pentru evitarea prezentei neintentionate a OMG in alte produse”. Importanta acestei prevenirii a “amestecarii” sau “contaminarii” intre produsele OMG si produsele non-OMG, la care Comisia se refera ca la “reguli de coexistenta”, este de asemenea subliniata de Recomandarea Comisiei 2003/556/EC.³⁹ Comisia accentueaza aplicarea principiului subsidiar al “regulilor de coexistenta”, care implica o autonomie (relativa) administrativa a Statelor Membre.⁴⁰ Inscrierile recente a 31 de varietati de seminte MON810 OMG in Catalogul Comun al Semintelor al UE⁴¹, care pot fi acum cultivate in UE, in combinatie cu Articolul 26a si Recomandarea, au creat un nou context pentru legislatia “coexistentei”. Aceste elemente luate impreuna pot duce la o cerinta efectiva ca Statele Membre sa adopte legislatia de coexistenta pentru a asigura evitarea prezentei neintentionate a OMG mentionate in Articolul 26a. In lumina acestei noi circumstante, Statele Membre ar putea avea un motiv de actiune pentru suspendarea provizorie a cultivarii OMG pe solul lor national pe durata adoptarii definitive a asa numitei legislatii “de coexistenta”. Un exemplu recent al acestei argumentari este invocarea de catre Ungaria a Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC cu privire la MON810.⁴²

In acest context, merita sa se observe optiunea alternativa la dispozitia Statelor Membre de a adopta conditiile si/sau restrictiile privind cultivarea OMG in conformitate cu legislatia nationala, pe baza asa numitului mandat de “coexistenta” prevazut la Articolul 26a. Aceste reglementari pot cuprinde, *inter alia*, Regulile de Buna Practica Agricola, protocoalele de separare si salubritate pre- si post-recoltare, inregistrarea si monitorizarea, licentierea si pregatirea, scheme de raspundere si/sau de asigurare etc. Exemple sunt legile severe de “coexistenta” si raspundere din, *inter alia*, Germania, Bulgaria, Austria (Länder), Danemarca etc.⁴³ Desi nu impun formal restrictii sau interdictii legale privind cultivarea OMG sub forma de masuri de salvagardare, aceste reglementari de “coexistenta” pot avea un efect semnificativ de temporizare sau disuasiune asupra cultivarii OMG pentru care absenta impactului negativ pentru mediu nu pot fi garantate de operatori si/sau distribuitori.

Evident, astfel de reglementari de “coexistenta” trebuie sa fie compatibile cu dreptul CE, dar dat fiind ca singura linie directoare detaliata privind asa numitele masuri de “coexistenta” este data de Recomandarea Comisiei, care nu este obligatorie, apare ca exista un domeniu amplu in care Statele Membre sa adopte reglementari nationale severe care sa asigure puritatea produselor non-OMG si biodiversitatea naturii necultivate.⁴⁴ In calitate de reglementari tehnice

de produs, având potențial de a perturba comerțul pe piața internă, acestea trebuie să fie notificate Comisiei în forma de proiect înainte de a fi adoptate în dreptul național.⁴⁵ Înșă, deși fără această notificare anterioară aceste reglementări naționale nu pot fi puse în executie sau invocate în fața instanțelor judiciare naționale, procedura nu prevede o anulare sau aprobare legal obligatorie din partea Comisiei. În cazurile în care un Stat Membru ar refuza introducerea criticilor Comisiei în reglementările sale naționale, Comisia ar trebui să facă recurs la CEJ. În această privință, reglementările naționale de “coexistență” pot asigura o clauză alternativă de salvagădare *de facto*.

2.2. Baza legală în Tratatul CE

Sunt două baze legale potențiale în Tratatul CE pentru excepțiile de la principiul fundamental al liberei circulații a OMG autorizate în UE. Prima este o procedură formală de excepție conform Articolului 95(5) EC, iar a doua implică contestarea alegerii legislației Comunitare a bazei legale pentru armonizarea măsurilor privind biotehnologia agricolă.

2.2.1. Clauza de salvagădare Articolul 95(5) EC – Cererea de derogare de la armonizare

Conform Articolului 95(5) EC, Statele Membre pot solicita Comisiei autorizarea de a deroga de la o măsură de armonizare adoptată anterior, în mod tipic ca urmare a unor reguli naționale mai severe. Condițiile cumulative de îndeplinit de Statele Membre sunt ca măsurile sale naționale propuse trebuie să fie “*in mod necesar [...] bazate pe noi probe științifice referitoare la protecția mediului sau a mediului de lucru pe temeiul unei probleme specifice aceluia Stat Membru, care apare după adoptarea măsurii de armonizare*”.⁴⁶ Aceste condiții au fost astfel interpretate mai curând restrictiv de către Comisie, în particular cu privire atât la aspectele temporale cât și cantitative ale “*noii dovezi științifice*”.⁴⁷ În plus, toate temeiurile justificative ale Articolului 30 EC, incluzând în special protecția vieții și sănătății oamenilor, animalelor și plantelor, nu se aplică conform Articolului 95(5) EC așa cum s-ar aplica conform clauzelor de salvagădare din legislația CE secundară.⁴⁸ De asemenea, singurul temei justificativ de protecție a mediului (de lucru) tinde să fie interpretat restrictiv, eliminând explicit, de exemplu, preocupările privind pericolul ca materialul OMG să contamineze produsele organice și alte produse non-OMG.⁴⁹ Parțial, acest demers restrictiv poate fi explicat prin faptul că se tinde să se asume oportunitatea și proportionalitatea măsurii de armonizare în sine, ceea ce creează o necesară predilecție spre necesitatea derogării naționale de la aceasta.

Procedura pentru această clauză de salvagădare este ca Statele Membre să notifice proiectul lor de legislație și temeiurile justificative Comisiei, care apoi are șase luni să probeze sau să respingă cererea de derogare.⁵⁰

Deși această prevedere este adesea denumită “garanția de mediu” a Tratatului CE, această terminologie nu reprezintă adecvat domeniul foarte limitat de acțiune unilaterală a Statelor Membre și, invers, largă discreție la dispoziția Comisiei de a aproba sau a respinge măsurile naționale notificate. Recentă caracterizare a Curții de Prima Instanță (CFI) a Articolului 95(5) ca și “clauză de salvagădare” este deci mai potrivită și mai exactă.⁵¹ Înșă, cu toată această terminologie, Articolul 95(5) nu oferă același tip și domeniu al clauzei de salvagădare ca și

Articolul 23 din Directiva 2001/18/EC, in special. Nu numai ca acesta prevede conditii mai restrictive, procedura acestuia implicand examinarea *ex ante* de catre Comisie, ci de asemenea permite Statelor Membre un domeniu mult mai ingust de actiune unilaterala. Mai mult, Comisia decide singura cu privire la cererile conform Articolului 95(5) EC, fara posibilitatea de interventie a Statelor Membre in procedurile de comitologie.

Din aceste motive, clauza de salvagardare conform Articolului 95(5) EC nu pare sa asigure o baza legala suficient de flexibila, solida si sustenabila pentru restrictiile sau interdictiile nationale privind cultivarea OMG, decat in circumstante exceptionale. Acest lucru este demonstrat de faptul ca in ambele cereri de derogare referitoare la cultivare depuse pana in prezent, de catre Provincia Austriaca Upper Austria si de Polonia, Comisia a respins cererile pe baza unei interpretari restrictive a conditiilor.

2.2.2 Contestarea bazei legale a masurilor de armonizare

Ca un principiu general pentru dreptul CE, pentru chestiuni care au fost armonizate la nivelul UE prin legislatia CE secundara, (Directive, Reglementari, Decizii), exceptiile trebuie sa fie evaluate in conformitate cu *lex specialis* a masurilor de armonizare propriu zise (de ex. clauzele de salvagardare) sau cu baza legala a acestora din Tratat, mai curand decat cu *lex generalis* de la Articolul 30 EC. Articolul 95 EC orientat spre piata interna a fost in mod predominant ales ca baza legala pentru masurile de armonizare CE in biotehnologia agricola. Asa cum ilustreaza paragraful anterior privind Articolul 95(5) EC - "clauza de salvagardare", preferinta pentru aceasta prevedere orientata spre piata interna ca principala sau unica baza legala a Directivelor si Reglementarilor privind biotehnologia agricola are un impact substantial asupra domeniului derogarilor Statelor Membre de la aceasta armonizare.

O baza legala alternativa evidenta, de o relevanta speciala pentru masurile de armonizare privind OMG, este Articolul 175 EC orientat spre protectia mediului, data fiind in special prevalenta obiectivelor de protectie a mediului si in raport de considerentele de conservare a naturii discutate in sectiunea 2.1.4 de mai sus. Deoarece toate masurile de armonizare OMG au obiectivul dublu de asigurare a unei pietei interne neingradite pe de o parte, si protectia *inter alia* a mediului, a sanatatii omlui, protectia consumatorului pe de alta parte, se poate aduce argumentul ca o baza legala duala (Articolul 95 si 175 EC) ar fi fost mai adecvata. Important, masurile de armonizare adoptate pe baza Articolului 175 EC "nu vor impiedica nici un Stat Membru sa mentina sau sa adopte masuri de protectie mai severe".⁵² Este deci evident ca o baza legala duala ar fi permis Statelor Membre un domeniu mult mai larg pentru masurile unilaterale de salvagardare. Tratatul EC in sine nu prevede o demarcatie clara intre cele doua baze legale. Jurisprudenta ECJ recunoaste expres legalitatea unei astfel de baze legale duale, si indica "scopul si continutul" unei masuri ca factorii care determina baza legala a unui act.⁵³ Statele Membre ar putea in mod plauzibil sa conteste baza legala unica a Articolului 95 EC pe temeiurile de mai sus, in urmarirea masurilor nationale de salvagardare privind cultivarea OMG. Independent de conflictul potential dintre tehnica de minima armonizare conform Articolului 175 EC si masurile de salvagardare "*opt-out*" [abtinere de la] specifice de la Articolul 95 EC, argumentul pentru o baza legala duala a fost in fapt explicit afirmat de oameni de stiinta in dreptul mediului EC si fosti administratori precum Prof. Ludwig Krämer, fost Sef al Unitatii de Guvernanta a Mediului al Departamentului de Guvernanta a Mediului al Comisiei.⁵⁴

3. SITUATIA INTERDICTIILOR EXISTENTE PRIVIND MON810

Asa cum s-a aratat in prezentul compendiu juridic, exista in prezent in vigoare cinci interdictii privind cultivarea si/sau comercializarea porumbului MON810:

- Austria: Notificat in Iunie 1999, initial conform Articolului 16 din Directiva 90/220/EEC, si ulterior mentinuta in Februarie 2004 conform Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC
- Germania: Notificat in Aprilie 2007, conform Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC
- Ungaria: Notificat in Aprilie 2007, conform Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC
- Grecia: Cerere depusa in Aprilie 2005 conform Articolului 18 din Directiva 2002/53/EC si ulterior in Ianuarie 2006 masura a fost extinsa/mentinuta conform Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC; si
- Polonia: Cerere depusa in Martie 2005 conform Articolului 18 din Directiva 2002/53/EC, cu autorizarea Comisiei adoptata in Mai 2006 (nu este o interdictie de salvagardare *strictu sensu*)

Comisia Europeana, la randul sau, a criticat consistent aceste interdictii nationale de salvagardare (evident cu exceptia masurilor autorizate Poloneze) si s-a bazat pe evaluarile stiintifice ale EFSA pentru a respinge legitimitatea si relevanta preocuparii Statelor Membre cu privire la securitatea de mediu a MON810. Insa, prin eforturile sale insistente de a obliga guvernele nationale sa ridice interdictiile preventive, Comisia pare ca a unificat involuntar Statele Membre, altfel asa de inversunat divizate, in chestiunea biotehnologiei agricole. Importanta deosebita a chestiunii cultivarii OMG este evidentiata de respingerea de catre Consiliul de Ministri a propunerilor Comisiei in dosarele OMG, pentru prima data in istoria asa numitelor proceduri “comitology” de luare a deciziilor.

Mai specific, in cele trei ocazii recente, (Iunie 2005, Decembrie 2006 si Februarie 2007) in care Comisia a pus la vot proiectele de Decizii de schimbare [intoarcere] a interdictiilor nationale de salvagardare, Consiliul a realizat un vot majoritar calificat (QMW) rasunator de mentinere a masurilor – deci cultivarea OMG in raport cu protectia mediului este un element distinct al politicii privind biotehnologia agricola in UE cu privire la care Statele Membre sunt unite in dorinta lor de a mentine un nivel mai ridicat al suveranitatii nationale.

Mai mult, la votul Declaratiilor pentru respingerea cu QMW a Deciziilor din 24 Iunie 2005 si 18 Decembrie 2006, Consiliul a subliniat “gradul de incertitudine” ramas si a pus explicit sub semnul intrebării “daca autorizarea porumbului MON810 mai indeplineste cerintele de siguranta ale Directivei 2001/18/EC” avand de asemenea in vedere “diferitele structuri agricole si caracteristicile ecologice regionale in UE”.

Independent de aceasta opozitie, Comisia persista in incercarile sale de a obtine anularea interdictiilor. O schimbare potential importanta de strategie a fost adoptata de Comisie foarte recent, in data de 9 octombrie 2007. Ultimul sau proiect de Decizie de anulare a interdictiei de salvagardare a Austriei privind MON810 nu mai vizeaza interzicerea cultivarii MON810, ci numai interdictia privind comercializarea si utilizarea sa pentru alimente si nutreturi, inclusiv

importul și prelucrarea.⁵⁵ Cat privește interdicția de cultivare, și în special cu privire la “diferitele structuri agricole și caracteristici ecologice regionale” specifice pe care Austria pretinde că trebuie să le protejeze, guvernul Austriac este “invitat să prezinte Comisiei toate dovezile științifice pe care le-a strans precum și orice nouă evaluare a riscului de mediu imediat ce este finalizată”.⁵⁶ Argumentarea Comisiei pentru divizarea demersului său juridic față de interdicțiile de salvagardare în două categorii separate se regăsește în deciziile de respingere ale Consiliului de mai sus și în Declarațiile de vot, care demonstrează clar sprijinul Statelor Membre pentru interdicțiile de cultivare a MON810. Prin separarea interdicției generale de comercializare și utilizare de interzicerea cultivării, Comisia pare că și-a consolidat intenția de a obține repede ridicarea ultimei interdicții.

Chestiunea vitală rămâne în ceea ce privește consecințele pe care această nouă strategie le poate avea pentru viabilitatea interdicțiilor de salvagardare privind cultivarea. Ar fi prematur să se concluzioneze că prin divizarea pretenției față de interdicțiile de salvagardare, Comisia s-ar putea să fi acceptat interzicerea cultivării. În fond, cea mai evidentă consecință directă este că interdicțiile care nu se referă la cultivare sunt acum mult mai susceptibile să fie întoarse în următoarea rundă de vot, în Decembrie 2007, în timp ce soarta interdicțiilor privind cultivarea rămâne până acum indecisă. Cu toate acestea, tratarea separată a interdicțiilor de salvagardare privind cultivarea nu pare să ridice viabilitatea pe termen lung a acestor interdicții, în lumina susținerii lor consistente de către Consiliu până în prezent.

4. CONCLUZIE: POTENTIALUL DE OBTINERE A INTERDICȚIILOR DE SALVGARDARE ÎN CONFORMITATE CU DREPTUL CE

Prezentul compendiu juridic a evidențiat diferite baze legale conform dreptului CE care sunt la dispoziția Statelor Membre care consideră că este necesar să interzică sau să restricționeze cultivarea și/sau punerea pe piață a OMG autorizate în UE, în particular porumbul MON810, cu respectarea obligațiilor lor conform dreptului CE.

Concluzia principală este că deși există disponibile diferite proceduri, cea mai relevantă și viabilă opțiune disponibilă pentru Statele Membre este procedura de salvagardare prevăzută de Articolul 23 din Directiva 2001/18/EC. Datorită prevederilor sale juridice în legătură cu actualul *statu quo* politic în procedurile de votare tip comitology, această prevedere pare să ofere cea mai flexibilă, solidă și sustenabilă bază legală pe termen lung pentru restricțiile sau interdicțiile privind cultivarea OMG autorizate.

Mai mult, în prezent, o combinație de circumstanțe, dintre care probabil cea mai importantă este derularea în curs a procedurii de reînnoire a autorizării MON810, pare să creeze un climat neobisnuit de receptiv pentru măsurile naționale de salvagardare cu privire la OMG. În aceste condiții, pare să fie în întregime viabilă pentru Statele Membre ale UE cel puțin o interzicere provizorie pentru sezonul de cultivare 2008.

¹ Alte culturi GM au fost autorizate la sfarsitul anilor 1990 (inclusiv porumbul Syngenta's *Bt-176* si porumbul Bayer's T25), dar de atunci autorizarea lor a fost revocata ca urmare a incetarii producerii lor de catre industrie.

² Porumbul MON810, produs de Monsanto, este o varietate de porumb GMO creat cu un derivat al *Bacillus thuringiensis (Bt)* pentru a produce o toxina pentru rezistenta la gandacii de porumb (*Ostrinia nubilalis*).

³ Invocarea de catre Austria a Articolului 16 al Directivei 90/220/EEC cu privire la porumbul MON810, in data de 2 Iunie 1999.

⁴ Vezi sectiunea 3 de mai jos.

⁵ Vezi:

http://www.bvl.bund.de/nn_1004662/DE/08__PresseInfothek/01__InfosFuerPresse/01__PI__und__HGI/GVO/mon__810.html

⁶ Decizia Comisiei 98/294/EC din 22.04.1998 privind Punerea pe piata a porumbului modificat genetic (*Zea Mays L.* Line Mon 810), conform Directivei Consiliului 90/220/EEC, [1998] OJ L131/33.

⁷ Directiva Consiliului 90/220/EEC privind eliberarea deliberata in mediu a organismelor modificate genetic, [1990] OJ L117/15.

⁸ Directiva 2001/18/EC a Parlamentului European si a Consiliului privind eliberarea deliberata in mediu a organismelor modificate genetic si Directiva de anulare a Consiliului 90/220/EEC, [2001] OJ L106/1.

⁹ Ibid., Anexa VII.

¹⁰ Desi autorizatia expira in 2007, si procedura pentru reinnoierea acesteia este in prezent in curs, aceasta va ramane in vigoare pe durata adoptarii unei decizii finale de reinnoire, conform Articolului 17(9) din Directiva 2001/18/EC si Articolul 11(4) din Reglementarea (EC) No. 1829/2003 privind alimentele si nutreiturile modificate genetic [2003] OJ L268/1.

¹¹ Tratatul de constituire a Comunitatii Europene (versiunea consolidata din 29 Dec. 2006) [2006] OJ C321E/37.

¹² Discutata in sectiunea 2.2.1 de mai jos.

¹³ Cele mai relevante temeuri ale Articolului 30 sunt protectia sanatatii si vietii oamenilor, animalelor si plantelor.

¹⁴ Nota 8 de mai sus.

¹⁵ Anterior Articolul 16 (cu conditii usor diferite) conform fostei Directive 90/220/EEC, n. 7 de mai sus.

¹⁶ Comitetul de Reglementare cu privire la eliberarea deliberata a GMO in mediu

¹⁷ Inclusiv interdictiile adoptate initial conform fostei Directive 90/220/EEC, n. 15 de mai sus.

¹⁸ Directiva Consiliului 2002/53/EC privind Catalogul Comun al varietatilor de specii de plante agricole [2002] OJ L193/1.

¹⁹ Catalogul Comun al varietatilor de specii vegetale – Editia a 26-a Completa, [2007] OJ C196A/1.

²⁰ Comisia acorda sau respinge astfel de derogari in colaborare cu Comitetul Permanent pentru seminte si material de propagare pentru agricultura, horticultura si silvicultura (SCSP), prin consultare cu EFSA, conform Articolelor 16 si 23.

²¹ Articolul 16(2)(b)-(c).

²² Vezi n. 20 de mai sus.

²³ Invocarea de catre Grecia a Articolului 18 al Directivei 2002/53/EC cu privire la porumbul MON810, in data de 07.04.2005.

²⁴ Decizia Comisiei 2006/10/EC din 10.01.2006 privind interzicerea provizorie in Grecia a comercializarii semintelor de porumb hibrid cu modificarea genetica a acestora MON 810 inscrise in catalogul comun al varietatilor de specii de plante agricole, conform Directivei 2002/53/EC [2006] OJ L7/27.

²⁵ Invocarea de catre Grecia a Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC cu privire la porumbul MON810, din 30.01. 2006.

²⁶ Decizia Comisiei 2006/335/EC din 08.05.2006 de autorizare a Republicii Polonia sa interzica pe teritoriul sau utilizarea a 16 varietati modificate genetic de porumb MON 810 listate in catalogul comun al varietatilor de specii de plante agricole, conform Directivei Consiliului 2002/53/EC, [2006] OJ L124/26

²⁷ Vezi Decizia Comisiei 2006/338/EC, [2006] OJ L135/31.

²⁸ Desi ECJ nu a avut (inca) ocazia sa decida in privinta implementarii masurii de salvagardare de la Articolul 23 of Directivei 2001/18/EC in special, este posibil sa se extrapoleze din hotararile sale privind prevederi similare.

²⁹ Subliniere in, paras. 106-109 of Case C-236/01, *Monsanto Agricoltura Italia SpA and Others v. Presidenza del Consiglio dei Ministri and Others* [2003] ECR I-8105, care a considerat hotararile CFI si in Cauza T-13/99, *Pfizer Animal Health v. Council* [2002] ECR II-3305 (para. 156), Cauza T-70/99, *Alpharma v. Council* [2002] ECR II-3495 (para. 169), si Cauza E-3/00, *EFTA Surveillance Authority v. Norway*, [2000-2001] EFTA Court Reports, 73 (paras. 36-8); si este o reminescenta a evidenta a hotararilor Organizatiei Mondiale a Comertului (WTO), de ex. in *EC – Masuri privind carenea si produsele din carne (hormoni)*, WT/DS26, WT/DS48, in special alin. 186-7, referitoare la 'riscurile teoretice'.

³⁰ Curtea considera clauzele de salvagardare ca fiind expresia specifica a principiului preventiv, vezi de ex. Cauza C-236/01 de mai sus, alin. 110.

³¹ See, e.g., Case C-192/01, *Commission v. Denmark* [2003] ECR I-9693 (paras. 48, 49, and 51), Case C-24/00, *Commission v. France* [2004] ECR I-1277 (paras. 55 and 56), and Case C-95/01, *Greenham and Abel* [2004] ECR I-1333 (paras. 42 and 43).

³² In particular Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Flora and Fauna, [1992] OJ L206/7 (Habitats Directive); and Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of Wild Birds [1979] OJ L103/1.

³³ Ibid., Art. 1(c)(iii) and Annex I.

³⁴ In particular Annex II(B), Article 4(3), and Recital 19 of Directive 2001/18/EC.

³⁵ Invocarea de catre Ungaria a Articolului 23 din Directiva 2001/18/EC cu privire la porumbul MON810, in data de 11.09.2006.

³⁶ Vezi n. 5 de mai sus.

³⁷ Conform Articolului 17(9) al Directivei 2001/18/EC si Articolului 11(4) al Reglementarii (EC) No. 1829/2003, n. 10 de mai sus, cu conditia ca orice intarziere este cauzata numai de “*motive dincolo de controlul detinatorului autorizat*” (Articolul 11(2)(c)).

³⁸ Inerat prin Articolul 43(2) al Reglementarii (EC) No. 1829/2003.

³⁹ Recomandarea Comisiei 2003/556/EC din data de 23.07.2003 privind liniile directe pentru dezvoltarea strategiilor nationale si a buneii practici pentru asigurarea coexistentei culturilor modificate genetic cu lucrarile agricole conentionale si organice, [2003] OJ L189/36.

⁴⁰ Trebuie sa se observe ca exista diferente de interpretare (*inter alia* intre Comisie si cateva State Membre) cu privire la gradul sau extinderea autonomiei legislative a Statelor Membre pentru legislatia “de coexistenta” . Pentru o discutie a acestui element , vezi K.P.E. Lasok, QC and R. Haynes, of Monckton Chambers, ‘*Advice - In the Matter of Coexistence, Traceability and Labelling of GMOs*’ (21 Jan. 2005), publicat pe Internet la: http://www.foe.co.uk/resource/briefings/legal_opinion_in_the_matte.pdf.

⁴¹ Vezi n. 19 de mai sus.

⁴² Vezi n. 35 de mai sus.

⁴³ Vezi ibid.

⁴⁴ Cf. Lasok *et al*, n. 40 above. See also T.F.M. Etty, ‘*Legal Brief on Coexistence - Best Practices in Europe for the Regulation of the Cultivation of GMOs*’ (October 2007), realizat de Greenpeace International.

⁴⁵ Conform procedurii Sistemul de Reglementare a Informatiilor Tehnice (TRIS), pe baza Directivei Consiliului 98/34/EC care stabileste o procedura pentru asigurarea informatiilor in domeniul standardelor si reglementarilor tehnice, [1998] OJ L204/37.

⁴⁶ Aduagare . Masurile de asemenea nu trebuie sa constituie “*discriminare arbitrara sau o restrictie deghizata a comertului*”, si trebuie sa se conformeze principiului opropotionalitatii, conform Articolului 95(6) EC.

⁴⁷ Vezi, de ex., Decizia Comisiei 2003/653/EC referitoare la prevederile nationale privind interzicerea utilizarii organismelor modificate genetic in regiunea Upper Austria notificata de Republica Austria conform Articolului 95(5) al Tratatului CE, [2003] OJ L230/34, alin. 65.

⁴⁸ Pe baza Articolului 95(10) EC, discutat mai sus. De ex.. in cauza Upper Austria, ibid., justificarea consecintelor negative socio-economice de contaminare a produselor organice cu material GMO a fost considerata in afara domeniului acestei proceduri.

⁴⁹ Vezi de ex. cazul Upper Austria, alin. 62.

⁵⁰ Articolul 95(6) EC. Aceasta perioada poate fi extinsa cu sase luni pentru probleme complexe cu conditia sa nu existe amenintare pentru sanatatea omului.

³ Cauza T-182/06, *Olanda impotriva Comisiei*, [2007] ECR-0000, alin. 60.

⁵² Conform Articolului 176 EC, cu conditia ca aceste masuri mai stricte sa fie compatibile cu Tratatul CE, si notificate Comisiei.

⁵³ Vezi de ex. Cauza C-178/03, *Comisia impotriva Parlamentului European si Consiliului* [2006] ECR I-107; Cauzele reunite C-164/97 si 165/97, *Parliamentul impotriva Cosiliului* [1999] ECR I-939, alin. 12-14; si Cauza C-377/98, *Olanda impotriva Parlamentului si Consiliului* [2001] ECR I-7079, alin. 27.

⁵⁴ Vezi Opinia juridica de L. Krämer, intitulata ‘*Comments on the European Commission’s Notification pursuant to Article 95(5) of the EC Treaty, concerning the Polish Draft Act on GMOs*’ (28 August 2007), realizata de Greenpeace International, publicata pe Internet la: <http://www.greenpeace.org/eu-unit/press-centre/policy-papers-briefings/Comments-on-Polish-draft-GMO-law>. See also L. Krämer, *EC Environmental Law, 6th Edn* (Sweet & Maxwell, 2007), pp. 83-95.

⁵⁵ Propunerea Comisiei pentru o Decizie a Consiliului privind interzicerea provizorie a utilizarii si vanzarii in Austria a porumbului modificat genetic (Zea Mays L. Line MON810) conform Directivei 2001/18/EC, COM(2007)586.

⁵⁶ Ibid., alin.21

4
5
6
7
8
9
10
11
12
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.